

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АТЕСТАЦІЯ. КОМПЛЕКСНИЙ ЕКЗАМЕН З ПЕДАГОГІКИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 013 Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комплексний екзамен з педагогіки
Викладач (-і)	проф. Червінська Інна Богданівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	inna.chervinska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	1,5 кредити ЄКТС, 45 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до планів-графіків контролю самостійної роботи викладачами кафедри, навчальні дисципліни яких включені до програмових вимог атестації.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення комплексного екзамену з педагогіки є теоретико-методологічні засади освітніх компонент педагогічної галузі та способи їх практичної реалізація в освітньому середовищі початкової школи.

Атестація здобувачів вищої освіти – випускників за освітнім рівнем бакалавра здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частини навчання за відповідним освітнім рівнем з метою встановлення фактичної відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам освітньої програми – за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетентностей випускників, передбачених відповідним рівнем національної рамки кваліфікацій і Освітньо-професійною програмою підготовки фахівців за спеціальністю. Для проведення атестації випускників створюються Екзаменаційна комісія, строк повноважень якої становить один календарний рік. Формування, організацію роботи та контроль за діяльністю Екзаменаційної комісії здійснює ректор університету.

Здобувачі вищої освіти стаціонарної та заочної форм навчання складають комплексний екзамен (питання з дисциплін педагогічного профілю).

Програма комплексного державного екзамену визначається загально-професійними і спеціалізовано-професійними компетентностями випускників, які підлягають оцінюванню відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця за спеціальністю 013 Початкова освіта. Програма комплексного державного екзамену оприлюднюється на інформаційних стендах та на сайті кафедри, навчального підрозділу не пізніше ніж за півроку до початку атестації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою проведення атестації з педагогіки є комплексна перевірка й оцінювання науково-теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти першого бакалаврського рівня вищої освіти з метою визначення встановлення відповідності кваліфікаційного рівня випускників вимогам освітньо-професійних програм, навчальним планам та програмам підготовки.

Основними цілями атестації є :

- ✓ прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації («Вчитель початкових класів» та видачу диплома встановленого зразка;

- ✓ розробка пропозицій щодо поліпшення якості підготовки фахівців зі спеціальності 013 Початкова освіта.
- ✓ вирішення питань про надання рекомендацій випускникам щодо впровадження та публікації результатів наукових досліджень.

Завдання комплексного кваліфікаційного іспиту полягають у перевірці й оцінці сформованих у здобувачів вищої освіти програмних результатів, визначених освітньо-професійною програмою.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

Програмні результати навчання

ПР-05. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних

особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	
самостійна робота	45

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	013 Початкова освіта	4	Нормативний Практична підготовка

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Ознайомлення з програмою комплексного державного екзамену, яка оприлюднюється на інформаційних стендах та на сайті кафедри, факультету.			
Самостійне опрацювання питань з педагогіки, включених до програми комплексного державного екзамену.			
Ознайомлення з графіком роботи Екзаменаційної комісії та розподілом здобувачів вищої освіти за екзаменаційними групами (згідно розпорядженню декана педагогічного факультету). Оглядові лекції з освітніх компонент, включених до програми комплексного державного екзамену.			
Проведення консультацій перед комплексним державним екзаменом.			
Складання екзамену під час роботи Екзаменаційної комісії.			

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Вид контролю – підсумкова атестація (екзамен). Максимальна кількість балів – 100. Самостійна робота. Виконання всіх екзаменаційних завдань з комплексного державного екзамену є обов'язковим. Незадовільна оцінка з одного з екзаменаційних завдань є підставою для виставлення незадовільної оцінки за державний екзамен в цілому. Оцінки державного екзамену виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка комплексного державного екзамену визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань (якщо інше не визначене програмою державного екзамену). Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених під час складання екзаменів, а також про присвоєння здобувачам вищої освіти кваліфікації та видання випускникам дипломів встановленого зразка (загального зразка чи з відзнакою) приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови Екзаменаційної комісії є вирішальним. Якщо відповідь здобувача вищої освіти на державному екзамені не відповідає вимогам рівня атестації, Екзаменаційна комісія ухвалює рішення про те, що здобувача вищої освіти не пройшов атестацію і в протоколі засідання Екзаменаційної комісії йому виставляється оцінка «незадовільно» (менше 50 балів). У випадку, якщо здобувача вищої освіти не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії для складання екзаменів, у протоколі зазначається, що він є неатестованим у зв'язку з неявкою на засідання ЕК.</p>
Вимоги до письмових робіт	
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання навчального плану підготовки бакалавра в повному обсязі (відсутність заборгованостей зі складання всіх підсумкових форм контролю за чотири роки навчання).
Підсумковий контроль	
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Структура кожного державного екзамену, а також послідовність і терміни проведення екзамену у разі поділу його на письмову, тестову та усну частини, порядок і форма перевірки знань здобувачів освіти під час атестації встановлюються випусковою кафедрою і затверджуються вченою радою педагогічного факультету. Засідання Екзаменаційної комісії є відкритими і проводяться за участю більше ніж половини її складу та обов'язкової присутності голови Екзаменаційної комісії. Для проведення усних державних екзаменів та захисту випускних кваліфікаційних робіт, як правило, планується не більше 12 осіб (екзаменаційна група) на один день роботи</p>	

Екзаменаційної комісії. Тривалість засідання не повинна перевищувати шести академічних годин на день. Тривалість усного державного екзамену одного студента, як правило, не повинна перевищувати 30 хвилин. При проведенні письмового державного екзамену за тестовим комплексним контрольним завданням на екзаменаційну групу виділяється не більше чотирьох годин. Повторне складання (перескладання) державного екзамену з метою підвищення оцінки не дозволяється. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата складання екзамену під час роботи Екзаменаційної комісії.

Письмові роботи. Інформація щодо результатів тестування надається кожному здобувачеві вищої освіти по завершенні екзамену. Неприпустимими є плагіат та списування.

Академічна доброчесність. Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки здобувачів та науково-педагогічних працівників університету.

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023р.). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf> та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бондар В.І. Дидактика. К. : Либідь, 2005. 264 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. К. : Знання, 2008. 566 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка. К.: Академія, 2001. 366 с.
4. Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 335 с.
5. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. К.: Знання, 2006. 311 с.
6. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка : завдання і ситуації : Практикум. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.
7. Лізинський В.М. Прийоми та форми в навчальній діяльності. Х. : Веста : Видавництво "Ранок", 2007. 160 с.
8. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. / ред. Г. А.Теремко. 2-ге вид., стер. К.: Академвидав, 2012. 200
9. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка. К.: ЦНЛ, 2005.248 с.

10. Нова школа: простір освітніх можливостей: проект/ укладачі: Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець, О. Макаренко, О. Малахова, Т. Нанаєва, Г. Усатенко, П. Хобзей, Р. Шиян.
11. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. К.: КДНК, 2001. 686 с.
12. Сухомлинський В.О. Пависька середня школа // Вибр. тв. в 5 –ти т.. Т. 4. К., 1977. С. 20.
13. Червінська І.Б. Дидактика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Симфонія форте, 2014. 144 с.
14. Червінська І.Б. Навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів з курсу «Дидактика»: Івано-Франківськ, Симфонія форте, 2014. 44 с.
15. Chervinska I., Budnyk, O., Zozuliak-Sluchyk, R.& Modern digital distance learning technologies: challenges of future teacher training. Revista Inclusiones. Vol: 8 num. 1. (2021). pp. 41-53. *Індексовано наукометричною базою Web of Science.*
16. Червінська І.Б. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до створення цифрового контенту для навчання молодших школярів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: збірник наук. праць.* 2021. Вип. 2 (27). С. 14-21.
17. Червінська І. Б. Педагогіка: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: СФ, 2017. 160 с.
18. Червінська І. Б. Технології організації освітнього процесу в початковій школі: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ, 2020. 96 с.
19. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. К. : Вища школа, 2002. 215с.
20. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. К. : Либідь, 2003. 560 с.
21. Якса Н.В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. К.: Знання, 2007. 358 с

Допоміжна:

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/normativno-pravova-baza1.html>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>
5. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / za zag. red. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>
2. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytela / za zag. red. Н. М. Бібік Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 360 с.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники). <http://www.nbu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. <http://www.nbu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Викладач,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти

Інна ЧЕРВІНСЬКА